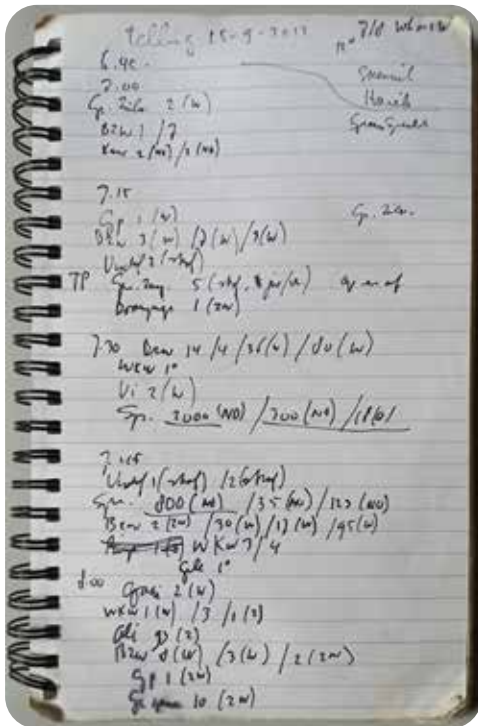

Wat niet mag ontbreken:

Links de schrijfwijze in de aloude notitieboekjes. Per kwartier, met zo nauwkeurig mogelijk de vliegrichting en met vaste afkortingen voor de soorten.

Daarnaast de app in gebruik tijdens een telling.

Als er iets is wat in een overzicht van digitale natuurtools niet mag ontbreken, is het Trek tellen wel. Je hebt het als vogelaar misschien niet zo in de gaten, maar de site [Trek tellen.nl](https://trektellen.nl) bestaat al bijna een kwart eeuw (sinds 2001). Deze site heeft een niet te overschatten rol gespeeld bij het populair maken van vogeltrek tellingen. Niet alleen in Nederland, maar zelfs ver daarbuiten. Bovendien heeft de aan de site verbonden app het tellen zelf revolutionair veranderd.

door Louis van Oort

Het waarnemen en noteren van vogeltrek is altijd een bijzondere niche van het vogelen geweest. Het is echt specialisatiewerk, domweg omdat het veel lastiger is langstreckende vogels op naam te brengen dan vogels die gewoon ter plaatse zijn. Na de echte pioniers bracht de Landelijke Werkgroep Vogeltrek Tellen (1976-1993) structuur in het vastleggen van de vogeltrek, door met vaste protocollen te werken. Ook een aantal NVWC'ers stortte zich hierop en vestigde een trek telpost op een Lekrib in de Redichemse Waard. Ik kan nog veel meer over deze jaren vertellen – en misschien doe ik dat nog wel eens – maar dat valt buiten de reikwijdte van dit verhaal.

De komst van Trek tellen.nl

Lange tijd hielden de Culemborgse trek tellers ook een zeker protocol aan: vanaf het eerste weekend van augustus tot en met het laatste van november werd iedere zaterdag geteld, vanaf een half uur voor tot 2 uur na zonsopkomst. Weer of geen weer. En in het voorjaar werd helemaal niet getrekteld, want "dan vliegt alles hoog over en zijn de aantallen heel laag, omdat hier bij ons geen stuwing is." Dat was althans het beeld bij ons. En dat beeld veranderde met

de komst van [Trek tellen.nl](https://trektellen.nl).

Op deze site kon je 's avonds zien wat er die dag allemaal voorbij was gevlogen op de verschillende telposten in het land. Zo kreeg je een beeld waar de beste telposten lagen maar ook wanneer bijvoorbeeld de eerste boerenzwaluwen weer werden gesignaleerd of waar opvallend grote aantallen van een bepaalde soort werden gezien. En dat het wel degelijk de moeite waard was om ook in het voorjaar te gaan trek tellen. Sterker nog, dat bleek in bepaalde opzichten nog interessanter dan in het najaar.

Vaker tellen

Maar de grootste eyeopener was toch wel: waarom zou je je beperken tot alleen 2,5 uur op zaterdag? Gewoon gaan als de omstandigheden gunstig zijn, wanneer dan ook! Het leidde ertoe dat sindsdien de telpost in de Redichemse Waard veel vaker en – in uren – veel langer bezet is gedurende een jaar. De andere kant is dat er nu bijna nooit meer geteld wordt als het slecht weer is, en dat was voorheen wél het geval.

Kortom, we gingen vaker tellen, kregen een beter beeld van hoe het er elders in het land aan toeging en daardoor wat we ook in Culemborg op dat moment konden verwachten. Na afloop van de telling moest je dan nog wel even de gegevens uit je notitieboekje op de computer inkloppen voor de website. Dat voelde altijd een beetje als corvee, maar daarna was de Redichemse Waard wel weer mooi tussen het groeiend aantal telposten in Nederland te zien. En het bleef niet bij Nederland. Trek tellen werd ook een portaal voor telposten in de ons omringende landen. Dat besefte ik pas goed toen ik in 2010 op een vogelreis door Marokko een aantal Engelse vogelaars sprak en een van hen aan me vroeg: "Do you

Trektellen

Redichemse waard (Culemborg) zaterdag 4 oktober 2014

Alle vogelsoorten	Z	N	Collocaar	Z	N	Waar	Z	N					
Brandgans	16	-	130	27	Jaalkuifvlieg	4	-	Kruisbek	10	3	Grote Gela Helikopter	3	-
Colonne Gans	130	27	5	Lapesteer *	-	1	Haggenmus	3	-	-	-	-	
Integans spec.	-	5	118	27	Grote Zilverreiger	10	3	Grote Gela Helikopter	3	-	-	-	
Integans	-	-	2	Kleine Zilverreiger	2	-	Wilde Kivikluiter	45	-	-	-	-	
Slootend	1	3	1	Speeier	7	1	Scapulier	218	-	-	-	-	
Wilde end	19	34	1	Huik	1	-	Boerewijk	2	-	-	-	-	
Wilde end	4	16	1	Bruine Kalkendel *	1	-	Urk	2087	22	-	-	-	
Pijpfaar	-	3	1	Bubard	20	3	Keeb	10	-	-	-	-	
Huisdend	2	-	1	Grote Bonte Specht	4	4	Grasling	24	-	-	-	-	
Inlandulif	89	24	1	Troeveld	3	1	Kruis	102	3	-	-	-	
Provdulif	45	4	1	Geel	2	3	Kruisbek	10	-	-	-	-	
Turkse Torteel	2	1	1	Kuik	27	-	Kuik	12	-	-	-	-	
Puif	-	2	1	Koek	2	-	Europese Kauze	1	-	-	-	-	
Kuik	3	-	1	Zwarte Kraai	1	-	Sc	66	11	-	-	-	
Goudpleier	1	-	1	Zwarte Mees	-	1	Egare	1	-	-	-	-	
Wurp	1	3	1	Pimpelmees	2	-	Burgers	18	3	-	-	-	
Blaafte Strandlapper	1	-	1	Pimpelmees	2	-	Klein vlg	2	-	-	-	-	
Bekje	-	1	1	Veldzwenk	150	-	Oranje Rasterwalvinder	3	-	-	-	-	
Waterhoop	3	3	1	Boerewijk	34	-	Dagvlieg	2	-	-	-	-	
Storvenharp	2	-	1	Speeier *	573	36	Oefkloede kruitje	3	-	-	-	-	
Grote Mantelmeeuw	-	1	1	Zangster	103	1	Alaene	6	-	-	-	-	
Gastvriesmees *	-	1	1	Grote Ligte	27	1	-	-	-	-	-	-	
Kleine Mantelmeeuw	-	2	1	Kopervlieg	40	-	-	-	-	-	-	-	

Totale: 4073 exemplaren, 70 (+3) soorten, 8:30 uren

Opmerking: Dit was de 10e telling die van '07-12-13 was een beetje stil met. Buke is sinds 2000 pas voor de tweede keer waargenomen. Ook nu was er contact met water, Europese kruitje is nu voor de eerste keer waargenomen op de telpost waarvan dit was 10 jaar. Een overvloedige vreesing was de twee jonge lachendvinders welke de telpost passeerden.

Boven: Old skool op de telpost, gewapend met kijker en scoop.

De pagina van telpost Redichemse Waard op de site Trektellen.nl. Dit was de telling tijdens EuroBirdwatch 10 jaar geleden.

know Trektellen? met de klemtoon op de tweede lettergreep. En of ik dat kende! Hij legde uit dat grote Engelse telposten als Flamborough Head en Spurn hier ook hun gegevens invoerden. We konden nu dus de trek in heel Europa en zelfs van posten elders in de wereld volgen!

Trektellen-app

Zoals eerder gezegd, veranderde het tellen zelf ingrijpend dankzij de app die door de mensen achter Trektellen werd ontwikkeld. Met deze app (Trektellen genaamd, je verwacht het niet) kon je de gegevens van de voorbijvliegende vogels rechtstreeks in je telefoon invoeren terwijl je op de post stond en hoefde je dat dus niet meer te doen als je thuis kwam van je telling. In het begin zaten er nogal wat bugs in de app, maar de updates volgden elkaar snel op. En mede door het frequente gebruik van een groeiend aantal tellers konden verbeteringen worden toegepast die de Trektellen-app tot een van de gebruiksvriendelijkste en efficiëntste maakten die ik ken. Met een paar klikken leg je de gegevens van iedere voorbijvliegende vogel of groep vogels razendsnel vast. Superhandig ook op momenten dat de trek intensief is, omdat je snel veel kunt verwerken. Bovendien kan je al ingevoerde gegevens makkelijk aanpassen. Je wilt de gegevens die in de landelijke database terechtkomen wel zo zuiver mogelijk houden. Ook hier een nadeeltje: na enige tijd noteerde niemand de langsvliegende vogels meer in een boekje en verdween ook de nauwkeurige notitie van de vliegrichting. Dat kan nog wel in de nieuwe app, maar vrijwel niemand doet dat nog. Het is nu ofwel N ofwel Z en niet meer OZO of WNW etc.

Live

De laatste grote sprong voorwaarts in dit verband was toen het mogelijk werd je telling live bij te houden. Dat betekent dat wanneer je een vogel invoert in de app er meteen een online update van je lijst wordt uitgevoerd. Op die manier kan je op Trektellen.nl zo goed als live meemaken wat er op al die telposten wordt gezien. In het veld staan we dus regelmatig te bekijken wat er bijvoorbeeld op De Horde wordt gezien, een telpost bij Lopik die met die van ons kan worden vergeleken maar waar veel vaker wordt geteld. Als er ergens iets heel bijzonders wordt waargenomen, geven trektellers dat ook aan elkaar door via landelijke of regionale WhatsApp-groepen. Maar via Trektellen.nl kan je fantastisch zien of jouw post een vergelijkbaar beeld heeft met de rest van Nederland, of er in positieve of negatieve zin uitspringt.

Old skool

Kortom: de digitale zegeningen van Trektellen hebben in veel opzichten het trektellen veranderd. Althans, alles wat eromheen gebeurt. Want in wezen staan we nog steeds iedere keer helemaal old skool met verrekijker om de nek en de telescoop ernaast vol blijde verwachting op de telpost. Als jonge honden die bijna uitgelaten worden. Niet kunnen wachten met kijken welke mooie soorten er nu weer zullen passeren. Om na een tijdje, als er weinig langsvliegt, alle wereldproblematiek en bingewaardige series te bespreken en ons te verliezen in slechte dan wel briljante grappen ten koste van iedereen en zijn moeder. Dat zie ik nog niet zo gauw veranderen door AI en andere technieken. De tellingen van de telposten in ons werkgebied zijn -uiteraard- te vinden op Trektellen.nl. Zoek op Redichemse Waard, Werk aan het Spool of Regulieren.